

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

02.03.2026 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

АИКБ

✓ АОБР проведе среща с министъра на финансите

Асоциация на организациите на българските работодатели проведе среща с министъра на финансите Георги Клисурски по негова покана. В срещата участваха и ръководителите на национално представителните организации на работниците и служителите.

От страна на **Асоциация на индустриалния капитал в България в срещата участва заместник-председателят с ресор „Услуги от общ интерес“ Кирил Бошов.**

Срещата беше определена като конструктивна, с ясното разбиране, че тристранният диалог трябва да продължи по актуалните теми от дневния ред на обществото и в съответствие със социално-икономическите приоритети на страната. Министър Клисурски представи основните задачи пред Министерството на финансите в рамките на мандата на служебното правителство и подчерта готовността на институцията да бъде отворена за разумни предложения, които да доведат до възстановяване на усещането за стабилност и предвидимост – както за гражданите, така и за бизнеса.

✓ Годишни национални награди по безопасност и здраве при работа – 2025 г.

Вчера се проведе шестнадесетото издание на конкурса, организиран от Фондация „Център за безопасност и здраве при работа“ с любезната подкрепа на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ към Министерството на труда и социалната политика.

В церемонията от **АИКБ участва Валерия Петрова – директор „Човешки ресурси“ и експерт по безопасност и здраве при работа в АИКБ и Християн Христов, юрисконсулт**, които бяха и част от журито за наградите.

Валерия Петрова връчи наградата в категория „Екип по БЗР на годината“, като първото място там бе спечелено от „Либхер-Хаусгерете Марица“ ЕООД. Останалите номинирани бяха „Карлсберг България“ АД, „Хигия Сейфти“ ЕООД и „Столичен електротранспорт“ ЕАД.

Церемонията бе уважена от заместник-министъра на труда и социалната политика г-жа Румяна Петкова, изпълнителния директор на ИА „Главна инспекция по труда“ инж. Екатерина Асенова, представители на институции, работодателски и синдикални организации.

Общо 22 предприятия и специалисти бяха отличени за своя принос към утвърждаването на високи стандарти по безопасност и здраве при работа.

Поздравления към всички наградени за професионализма, ангажираността и последователните усилия за по-безопасна работна среда!

NOVA TV

✓ Нови цени на водата от 1 март: Поскъпване с до 14% в част от страната

Най-голям скок усещат абонатите в Кърджали и Благоевград, докато Бургас е с минимално увеличение

От днес, 1 март, влизат в сила новите тарифи за водата, които бяха отложени в началото на годината. Те засягат държавните ВиК оператори, като одобреното поскъпване е между 1 и 14 процента.

Най-сериозен скок ще усетят абонатите в Кърджали – с почти 14 на сто. За Благоевград повишението е малко над 12 процента. В Плевен, където от години има проблеми с водоснабдяването, поскъпването е над 7%. За Велико Търново скокът е с 8,8 на сто. По Черноморието ситуацията е разнопосочна – за Бургас поскъпването е едва 1,4 на сто, докато за Варна е 6,6%.

► Важно уточнение за София

Повишението в цената за кубик е с 12 процента, но то влезе в сила още от януари, тъй като операторът е частен. Промените в цените са заложили още през 2022 г. като част от инвестиционните бизнес планове на дружествата.

„В някои градове ще има по-високи сметки заради новите тарифи. Това няма да се случи навсякъде, а само там, където е заложило в петгодишните бизнес планове – в момента сме в петата година от това планиране. Слабите ВиК дружества, които не постигнаха своите инвестиционни програми, им отнемат парите, което ги прави още по-слаби. В същото време добрите оператори, които са инвестирани, получават „бонуси“ с по-високи цени, за да стават още по-добри. Основната идея е всички граждани да получават качествена услуга. Трябва обаче да се намери и друг механизъм за постигане на целите от всички ВиК оператори“, коментира **Иван Иванов, председател на Българската асоциация по водите и член на Асоциация на индустриалния капитал в България.**

Протест срещу новите цени на водата имаше в Плевен. Освен заради по-скъпата тарифа, хората протестират и заради проблемите с водоснабдяването и смятат, че в предстоящите летни дни отново ще са на режим. Миналата година Плевен и околните селища бяха на строг режим на водата повече от два месеца, през които всяка седмица протестираха, блокирайки пътища.

Целият репортаж гледайте [ТУК](#).

[Business.dir.bg](https://business.dir.bg)

✓ Водата поскъпва в редица градове от днес

От 1 март водата в много градове поскъпва, Комисията за енергийно и водно регулиране реши цените да влязат сила сега със задна дата. Новите цени трябваше да влязат в сила от 1 януари, но бяха отложени заради въвеждането на еврото, предаде БНТ.

Най-сериозен скок ще усетят абонатите в Кърджали, Благоевград и София - между 12 и 14 процента. Промените в цените са заложили още през 2022 г. като част от инвестиционните бизнес планове на дружествата.

В Благоевград водата поскъпва с 12,2%, Бургас с 1,4%, Варна - 6,6%, Велико Търново - 8,8%, Видин - 1%, Враца - 8,9%, Габрово - 8,4%, в Добрич ще плащат с 1,1% по-малко .

В Кърджали водата поскъпва с 13,7%, Кюстендил - 1,1%, в Ловеч - 4,1 %, в Монтана с 3,1 %, в Пазарджик поевтинява с 1 %, в Перник намаление на цената с 3,3%.

Увеличението на цената в Плевен е със 7,3%, Пловдив с 4 %, в Разград с 1,1 %, в Русе с 9,3 %, Силистра с 4,8 %. В Сливен ще плащат с 3,4 % по-евтино. В Смолян водата поскъпва със 7,9%.

В София поскъпването е с 11,8 %. В София област водата поевтинява с 1,1 %.

В Стара Загора водата поскъпва с 2,6 %, в Търговище с 4,7 %, Хасково с 5,6 %. В Шумен водата поевтинява с 0,8 %, в Ямбол с 11,8 %.

"В някои градове ще има по-високи сметки заради новите тарифи. Това няма да се случи навсякъде, а само там, където е заложено в петгодишните бизнес планове - в момента сме в петата година от това планиране. Слабите ВиК дружества, които не постигнаха своите инвестиционни програми, им отнемат парите, което ги прави още по-слаби. В същото време добрите оператори, които са инвестирани, получават "бонуси" с по-високи цени, за да стават още по-добри. Основната идея е всички граждани да получават качествена услуга. Трябва обаче да се намери и друг механизъм за постигане на целите от всички ВиК оператори", коментира **Иван Иванов, председател на Българската асоциация по водите и член на Асоциация на индустриалния капитал в България** цитиран от Нова телевизия.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

✓ Вторият удължителен закон за бюджета влиза за обсъждане в парламента

Очаква се тази седмица вторият удължителен закон за бюджета да влезе за обсъждане в парламента. Първо финансовата рамка ще се разгледа от бюджетната комисия в Народното Събрание, а след това предстои и гласуване от депутатите в пленарната зала.

В средата на миналата седмица служебният кабинет прие законопроекта и го внесе в Народното събрание. Новият удължителен закон за бюджета ще важи до приемането на редовния бюджет за 2026 г. Целта е да се гарантира, че няма да се прекъсва работата на държавата.

✓ Очаква се докладът на КЕВР след проверките на трите ЕРП-та

Днес изтича крайният срок за трите електроснабдителни дружества да предоставят информация относно проверките от Комисията за защита на потребителите.

Проверява се начинът на разглеждане на постъпилите жалби на гражданите от електроснабдителните дружества.

Заради високите сметки за ток се очаква през тази седмица доклад на КЕВР, който да разясни има ли нарушения при отчитането на използваната електроенергия и каква е причината за по-високите фактури.

Според служебния енергиен министър Трайчо Трайков, голяма част от по-високите сметки се дължат на по-голямото количество потребена енергия. Данните сочат, че между 47 и 61% се е увеличило потреблението на ток за бита през януари спрямо предходните месеци.

В края на миналата седмица заради високите сметки се проведе спешна среща при премиера с министрите на енергетиката, на икономиката и на регионалното развитие.

БНР

✓ КЕВР утвърди цената на природния газ за март

Комисията за енергийно и водно регулиране утвърди цена на природния газ за март в размер на 32,60 евро за мегаватчас. На тази цена "Булгаргаз" ЕАД ще продава природен газ на крайните снабдителни и на лица, на които е издаден лиценз за производство и пренос на топлинна енергия.

От регулатора обясняват, че увеличението е под 1%, но в сравнение със същия месец на миналата година цената е с 27% по-ниска.

✓ Държавата ще емитира нови 5-годишни ДЦК за 150 млн. евро

Нова емисия от 150 милиона евро дългови книжа ще бъде предложена на инвеститорите на 9 март, става ясно от анонса за аукциона на сайта на БНБ. Този път Министерството на финансите предлага 5-годишни държавни ценни книжа. Това ще бъде петата емисия от началото на годината, като досега от вътрешния пазар са набрани 600 милиона евро дълг. До края на март, в условията на удължителен закон държавата може да поеме дълг до размера на рефинансиранията си. В проектозакона за нов удължителен закон обаче се предлага и възможността за ново излизане на външните пазари. Засега тя не е гласувана в парламента.

[Мениджър](#)

✓ Трайчо Трайков: АЕЦ "Козлодуй" губи десетки милиони евро заради неудачно техническо решение

АЕЦ „Козлодуй“ губи десетки милиони евро заради неудачно техническо решение. Това заяви на брифинг служебният министър на енергетиката Трайчо Трайков след работната среща, свикана от служебния премиер Андрей Гюров. Става въпрос за предпазно мембранно устройство на сепаратор паропрегревател на турбината на шести блок, което дефектира многократно. Това, което не е ясно, е как точно се е стигнало до тази ситуация и това е, което аз ще изясня, обясни Трайков.

По думите му е използван метал за мембраните. Те не са оригинални от доставчика. Вярно, че доставката трябва да се съобразява със санкционния режим (спрямо Русия – бел. авт.), но според мен е могло да се направят стъпки така, че той да се преодолее и да се използват оригинални частни, отбеляза той.

Трайков посочи, че при първа възможност ще посети атомната централа, предава БТА.

Припомняме, че на 19 февруари по време на изслушване в парламента изпълнителният директор на АЕЦ „Козлодуй“ Иван Андреев каза, че пропуснатите ползи от непроизведена електрическа енергия в резултат на двете принудителни спирания на шести блок на АЕЦ "Козлодуй" през миналия декември и през този февруари ще възлязат на 18 млн. лева и не става дума за загуби. Част от размера на пропуснатите ползи ще се компенсира заради изместването и удължаването на датата за годишния планов ремонт, посочи той.

Номиналният размер на държавния дълг на България към 31 декември 2025 г. възлиза на 31,428 млрд. евро, като в сумата са включени вътрешният и външният дълг. Това каза служебният министър на финансите Георги Клисурски по време на парламентарния контрол на въпрос на депутатите от Алианс за права и свободи Левент Мемеш и Явор Хайтов относно размера на външния дълг на България.

Размерът на външния държавен дълг е 25.3 млрд. евро към 31 декември 2025 г. Увеличението в номинално изражение на външния дълг е със 7,2 млрд. евро към 31 декември 2025 г. спрямо година по-рано - към края на 2024 г. той е бил 18,1 млрд. евро.

Съотношението на външния дълг към brutния вътрешен продукт на страната се е повишило от 17,3% в края на 2024 година на 21,9% в края на 2025 г.

Министър Клисурски подчерта, че финансовата стабилност е ключова за функционирането на всички държавни системи, включително здравеопазване, образование и правосъдие, особено във време на преход към еврото.

[Business.dir.bg](#)

✓ Перфектната буря за цените на храните в Европа

Когато се говори за Ормузкия проток, вниманието почти винаги е насочено към петрола. Напълно логично - през тази тясна морска артерия преминава около една пета от световната търговия с нефт и значителен дял от глобалния износ на втечен природен газ. Далеч по-малко обсъждан остава един вторичен, но не по-малко стратегически ефект - зависимостта на световната, и особено европейската, хранителна система от търговията с торове, която минава през същия маршрут.

Около една трета от глобалния износ на торове е пряко свързан с Ормузкия проток. При азотните торове зависимостта е още по-голяма - между 40% и 50% от международната търговия с карбамид и значителна част от амоняка се изнасят от

държавите в Персийския залив. Саудитска Арабия, Катар, Обединените арабски емирства и Бахрейн практически нямат алтернативен морски излаз към световните пазари. Това превръща Ормуз не просто в енергиен казус, а в критичен възел на глобалното земеделие.

Производството на азотни торове е по същество трансформация на природен газ в хранителен ресурс. Между 70% и 80% от себестойността на амоняка и уреята идва именно от газа. Следователно всяко прекъсване на трафика през Ормуз води до двойно въздействие - първо чрез скок на цените на газа, и второ чрез физическо ограничаване на износа на готови торове.

Европейският съюз е особено чувствителен към този механизъм. След Парижкото споразумение за климата от 2015 г. и особено след енергийната криза от 2022 г. значителна част от европейските заводи за азотни торове вече работят с намален капацитет, директно внасят готов амоняк и/или са силно зависими от цените на вноския втечен газ. При нов енергиен шок производството на торове в ЕС би било сред най-силно ударените браншове.

Историческият опит показва, че дори частични сътресения могат да утроят цените на торовете. При сериозно ограничаване - за повече от 2 седмици - на корабоплаването през Ормуз цените на уреята и амоняка биха могли да скочат 2-3 пъти.

Точно в момента, когато глобалните вериги за доставки стават изключително уязвими, Европейският съюз стартира въвеждането на Механизма за въглеродна корекция на границата (СВАМ), който обхваща и торовете. Първоначалните ефекти вече са видими - тежка и скъпа администрация, пълен хаос по митниците, забавяне в търговията, неуредици и търсене на вратички и изключения. В действителност обаче СВАМ е симптом, а не първопричина.

Истинският структурен фактор е Европейската схема за търговия с емисии (ETS). Именно тя повиши значително цената на въглеродните емисии за енергоемките индустрии в Европа, вкл. производството на амоняк и азотни торове. В резултат през последното десетилетие ЕС губи конкурентоспособност спрямо производители в региони с по-ниски енергийни и регулаторни разходи.

СВАМ не създава този натиск - той се опитва да го компенсира. Целта му е да предотврати т.нар. "въглеродно изтичане", при което тежката индустрия напуска Европа, а производството се премества в страни без въглеродни ограничения, след което същите продукти се внасят обратно в ЕС. В реалността обаче СВАМ ще има неизбежен ефект на оскъпяване на вноса на амоняк и торове в ЕС, който ще се прехвърли върху производителите на храни. По този начин цените на храните в рамките на ЕС ще се увеличат, а в същото време европейските износители на торове и храни ще станат абсолютно неконкурентни на външните пазари.

В условия на войната в Иран, която носи потенциален енергиен и логистичен шок, СВАМ добавя още един ценови слой върху вносните торове, точно когато Европа е изключително зависима от тях. За разлика от петрола, ефектът при торовете не се проявява незабавно. Земеделието реагира със закъснение от един производствен цикъл. Когато цените на торовете скочат, фермерите първо намаляват нормите на торене, преминават към по-малко интензивни култури или оставят площи под угар. Това води до измерим спад на добивите - между 10% и 25% при основни култури като пшеница и царевица. Зърнените култури поскъпват първи, следвани от фуражите, а впоследствие - месото, млечните продукти и преработените храни. При продължително прекъсване на трафика през Ормуз европейските потребители биха могли да се изправят пред хранителна инфлация от 30% до 70% в рамките на две години - сценарий, който надхвърля мащаба на ценовия шок след войната в Украйна.

Войната в Иран и възможното затваряне на Ормузкия проток свързват три пазара, които обикновено се анализират отделно: енергия, торове и храни. Към тях ЕС добавя и четвърти фактор - въглеродното ценообразуване. В действителност тези системи функционират като едно цяло. Прекъсването на енергийния поток води до недостиг на торове. Схемата за търговия с емисии увеличава структурната цена на европейското производство. СВАМ се опитва да задържи индустрията в рамките на съюза. Крайният резултат се проявява там, където ефектът е най-болезнен - в цената на храната.

Потенциалното затваряне на Ормузкия проток представлява огромен риск не само за енергийната, но и за продоволствена сигурност на Европа. Най-глупавото, което можем да направим в такъв момент, е да го усложняваме още повече с допълнителни данъци върху горива, метали и торове. Най-умното е да се замислим сериозно защо продължаваме да се самоубиваме с унищожително скъпи регулации като Европейската схема за търговия с емисии

✓ Цените на горивата у нас тръгнаха нагоре

За последния месец цената на бензина у нас се е повишила и има тенденция на поскъпяване. Това сочат данните на специализираната платформа "Фюело" (Fuelo).

Ако на 1 февруари най-масово използваният бензин А95 се е продавал за 1,23 евро за литър, то към днешния ден средната му цена на дребно е 1,26 евро за литър, което означава, че ръстът на цената е 0,03 евро за литър или 1,61 на сто.

Бензинът А98 премиум е поскъпнал с 0,01 евро за литър (0,68 на сто). На 23 февруари цената му за литър е била 1,47 евро, а днес се продава по 1,48 евро и тенденцията е за повишаване на цената, посочват от пратформата.

Дизелът за последния месец е поскъпнал с 0,03 евро за литър или 2,38 процента и отново е с тенденция на поскъпване. На 1 февруари литър от този вид гориво се е търгувал за 1,26 евро, а сега средната му цена е 1,29 евро за литър. За последната седмица дизелът е поскъпнал с 0,02 евро за литър или с 1,57 на сто.

За разглеждания едномесечен период цената на пропан-бутана се е повишила с 0,01 евро за литър или с 1,75 процента с тенденция на застои на цената, според специализираната платформа. За последната една седмица няма промяна в цената на пропан-бутана.

За изминалия месец цената на метана се е повишила с 0,01 евро за килограм или с 0,89 на сто, като тенденцията е на ценови застои.

Вчера британската банка "Барклис" (Barclays) предупреди за възможно рязко поскъпване на петрола на фона на ескалацията на напрежението в Близкия изток.

Само ден по-рано, преди военната ескалация, "Барклис" прогнозираше възможно поскъпване до 80 долара за барел на фона на напрежението около Иран. В петък цената на "Брент" се повиши с около 2 на сто до 72,48 долара за барел, а в събота търговските платформи оцениха цената на около 80 долара.

3e-news.net

✓ ЕС реформира фонд за стартъпи и иновации във въглищата и стоманата

Реформиран изследователски фонд осигурява годишен бюджет 800 милиона евро на стартиращи предприятия за иновативни решения в областта на въгледобива и стоманата, става ясно след проведеня през февруари Съвет по конкурентоспособност. На заседанието министрите са обсъдили неговата реформа и увеличено процентно съфинансиране при кандидатстване с иновативни решения.

Кандидатите от промишлеността вече ще получават до 70% финансиране от ЕС, малки и средните предприятия, стартъпи и академичните среди могат - до 100%. Промените имат за цел да опростят финансирането, да направят Фонда по-привлекателен и да проправят пътя за бъдещото му интегриране с други програми като Фонда за иновации и „Хоризонт Европа“.

Регионалните министри са постигнали консенсус, че в условия на търсене на решения за стабилизиране на стоманената индустрия, че фондът трябва да продължи да работи до 2034 година, а не както предлага Европейската комисия до 2030 г. Този фонд е ключов инструмент за повишаване на конкурентоспособността и устойчивостта на тези сектори, върху които се крепи издръжливостта, икономическата мощ и стратегическата автономност на Европа. С новите правила ще опростят достъпа до финансиране, ще удължат срока на действие на фонда и ще засилят подкрепата за МСП, като ускорят прехода към по-чиста, по-иновативна и конкурентоспособна в световен мащаб европейска промишленост, коментира след заседанието кипърският заместник-министър по въпросите на научноизследователската дейност, иновациите и цифровата политика Никодимос Дамяну.

Изследователският фонд за въглища и стомана (Research fund for coal and steel) е създаден през 2002 г. след изтичането на Договора за Европейската общност за въглища и стомана (ЕОВС). Той подкрепя проекти за научни изследвания и иновации, които повишават конкурентоспособността на европейската въгледобивна и стоманодобивна промишленост. Отделно от многогодишната финансова рамка, той функционира със свое собствено правно основание.

Предложенията за преразглеждане на правната рамка имат за цел да подкрепят декарбонизацията и чистия преход на тези сектори, като същевременно повишат конкурентоспособността на Европа. С преразглеждането целите на фонда се привеждат в съответствие с политиките на ЕС като Компаса за конкурентоспособността, Пакта за чиста промишленост и Плана за действие за стоманата и металите, а във всички тях се набляга на декарбонизацията и чистата стомана.

Направените поправки за фонда стъпват на вече утъпкана пътека и разработен документ на Европейската комисия точно от 19 март 2025 г. по план за действие в областта на стоманата и металите. На базата на него са и направените изменения.

Приемането на реформираната правна рамка на Изследователския фонд за въглища и стомана изисква одобрението на Европейския парламент. След като бъде приета и публикувана в Официален вестник на ЕС, реформата следва да влезе в сила през януари 2027 г.

ДНК-то на ЕС

Европейският съюз е създаден въз основа на стоманата. Европа има дългогодишна история в производството на стомана и благородни метали, с която тя се гордее. Предимството на Европа в производството на продукти с висока стойност и други продукти от стомана и благородни метали е ключов актив за много отрасли и продукти надолу по веригата. Тези сектори са жизненоважни за икономическата сигурност и социалната стабилност на ЕС. В „Компаса за конкурентоспособност“ се признава стратегическото значение на стоманата и металите и те са посочени като ключова област за действие.

Конкурентоспособността на всички тези сектори е изправена пред сериозни общи предизвикателства: високи разходи за енергия, излагане на неравнопоставени условия на конкуренция в международен план, нужди от инвестиции за декарбонизация и регулаторна тежест.

През последното десетилетие делът на ЕС в световното производство на стомана се сви до 7-8 %, а производството на първичен алуминий представлява 3,8%. Успоредно с това други държави, особено Китай и през последните години Индия, както и няколко други държави в Азия и Близкия изток, разшириха значително производствения си капацитет, често служейки си с нарушаващи конкуренцията субсидии. В резултат на това през 2024 г. само при стоманата свръхкапацитетът в световен мащаб беше оценен като над четири и половина пъти по-голям от годишното потребление на ЕС.

Европейските металургични отрасли се ангажират да инвестират в технологии за декарбонизация и премахване на замърсяването и да допринесат за изпълнението на амбициозните цели на ЕС в областта на климата и околната среда, като през 2022 г. на металургията се падат 8,1% от общите емисии на парникови газове в ЕС.

Същевременно разходите за енергия продължават да бъдат основен фактор за конкурентоспособността на металургичните отрасли. В областта на стоманата и металите разходите за енергия представляват по-голям дял от производствените разходи, отколкото в други сектори. Още преди енергийната криза този дял възлизаше на около 17% за сектора на стоманата и 40 % за сектора на алуминия. По време на енергийната криза през 2022 г. тези стойности достигнаха до 80 %. Въпреки че цените на енергията спаднаха спрямо максималните стойности, достигнати през 2022 г., през 2025 г. те остават по-високи от историческите нива и спрямо други места на производство по света. Цените на електроенергията са 2-3 пъти по-високи в ЕС, отколкото в САЩ.

Пряката електрификация остава най-ефективният път за декарбонизация на множество форми на стоманодобив и металургия, докато други ще зависят от методи на непряка електрификация, като например от водорода, получен чрез електролиза, което увеличава дела на разходите за енергия в общите производствени разходи в сравнение с технологиите, за които се използват изкопаеми горива. По този начин осигуряването на достъп до по-ниски цени на електроенергията е от решаващо значение за подпомагане на този преход. Освен това от значение са и технологии като улавянето и съхранението на въглероден диоксид.

С оглед на тази изключителна ситуация е необходимо да се въведат подходящи и ефективни защитни мерки за периода след 30 юни 2026 г., които да допринесат за запазването на конкурентоспособна и устойчива стоманодобивна промишленост на ЕС.

Реформираният изследователски фонд, бъдещите действия в законодателната рамка на ЕК се разглеждат в цялост от Съвета по конкурентоспособност с оглед на многогодишната финансова рамка по програмата „Хоризонт Европа“ (2028-2034), както и международното сътрудничество в областта на научноизследователската и развойна дейност в настоящия геополитически контекст.

✓ Доларът укрепва спрямо основните валути в първия работен ден на март

Щатският долар укрепва спрямо еврото, британската лира, японската йената и швейцарския франк в днешната търговия, подкрепен от повишеното търсене на сигурни активи на фона на военния конфликт в Близкия изток, достигайки петседмичен връх.

В събота САЩ и Израел започнаха военни действия срещу Иран. Те нанесоха над 1000 ракетни удара по няколко ирански града, включително резиденциите на политическото и военно ръководство на страната. При атаката загина върховният лидер на Иран, аятолах Али Хаменеи, и ефективно беше затварен Ормузкия проток.

Иран предприе ответни удари срещу Израел и няколко страни от Персийския залив, като насочи удари към американски активи в региона, което породило опасения за по-широк конфликт. Засегнати са жилищни райони на Бахрейн и са нанесени щети на няколко хотела и летището в Дубай.

Президентът на САЩ Доналд Тръмп заяви, че американските военни ще продължат да нанасят удари по Иран, докато не бъдат постигнати всички цели на Вашингтон. Той призна, че вероятно ще има повече американски жертви преди края на американската военна операция в Иран, отколкото трите, за които CENTCOM съобщи по-рано.

Междувременно, секретарят на Върховния съвет за национална сигурност на Иран Али Лариджани заяви, че Техеран няма намерение да преговаря със САЩ. Той отбеляза, че президентът на САЩ Доналд Тръмп, с неговите „фалшиви надежди“, е „потопил региона в хаос“ и „сега е загрижен за по-нататъшни загуби на американски войски“.

Междувременно данните от петък показваха, че цените на производителите в САЩ са се повишили повече от очакваното през януари, което показва, че компаниите прехвърлят тарифните разходи върху потребителите и усложняват пътя за намаляване на лихвените проценти от Федералния резерв. Въпреки това пазарите предвиждат две намаления на лихвените проценти с 25 базисни пункта тази година на фона на спекулациите, че скорешните пазарни сътресения биха могли да накарат централната банка да облекчи паричната си политика.

Индексът DXY, който проследява долара спрямо шест валути (евро, швейцарски франк, йена, канадски долар, британска лира и шведска крона), се повиши с 0,51%, докато по-широкият индекс WSJ Dollar, в който са включени 16 валути, нарасна с 0,44%.

Еврото се търгуваше на ниво от 1,1743 долара, в сравнение с 1,1812 долара в края на предишната сесия; европейската валута се понижи с около 0,4% спрямо американската валута. Европейската централна банка определи в петък референтен курс от 1,1805 долара за евро.

Паундът се търгуваше за 1,3387 долара в сравнение с 1,3482 долара в края на търговията миналия петък; британската валута се обезцени с 0,7% спрямо щатския долар.

Валутният курс щатски долар/йена беше 156,94 йени, в сравнение със 156,05 йени в края на предишната сесия.

„Преди това смятахме, че вероятността от повишаване на лихвения процент от Банката на Япония през март или април е доста ниска. На фона на нарастващата несигурност поради събитията в Близкия изток, централната банка вероятно ще заеме по-предпазлива позиция, което допълнително ще намали шансовете за затягане на паричната политика в близко бъдеще“, пишат анализатори на Morgan Stanley MUFG.

Швейцарският франк спадна с 0,16% до 0,7713 франка за един долар.

Офшорният юан се търгува на ниво от 6,8795 юана за един американски долар, 0,24% под нивото при затваряне на търговията в петък.

*Валутните курсове са актуални към 08:45 часа българско време на 02.03.2026 г., източници Ройтерс и TradingEconomics.

[Bloomberg TV Bulgaria](#)

✓ Капиталовите пазари в Европа правят голям скок напред

- Във вторник 14 компании с инвестиционен и неинвестиционен рейтинг заеха средства в Европа
- Американски технологични хипермощни компании продължават да навлизат на пазарите на корпоративни облигации в евро
- Американските корпоративни кредитополучатели започват да задържат дълговете си в европейски валути
- Дори известни американски корпорации с нисък кредитен рейтинг като Ford Motor свободно теглят заеми в евро

Тази година времето беше много лошо, както в буквалния, така и в икономически смисъл. Мита влизат в сила и се отменят, случайни публикации в Substack предизвикват паника сред инвеститорите в софтуерни компании, а САЩ дрънчат с оръжие в Персийския залив. Но нищо от това не разваля пролетната атмосфера на европейските кредитни пазари.

Да вземем за пример тези седмица. След няколко дни, в които президентът Доналд Тръмп предизвика още по-голям смут в света с митата и целите си в Иран, невъзмутимите купувачи на корпоративен дълг на Стария континент се върнаха в играта. Във вторник 14 различни компании с инвестиционен и неинвестиционен рейтинг заеха средства в Европа, което показва, че пазарът е отворен за широка гама от кредити с различни рискове и падежи.

Американски технологични хипермощни компании като Alphabet, които вложат огромни суми в центрове за данни, продължават да навлизат на пазарите на корпоративни облигации в евро, паунди и швейцарски франкове, за да станат изключително силно представени.

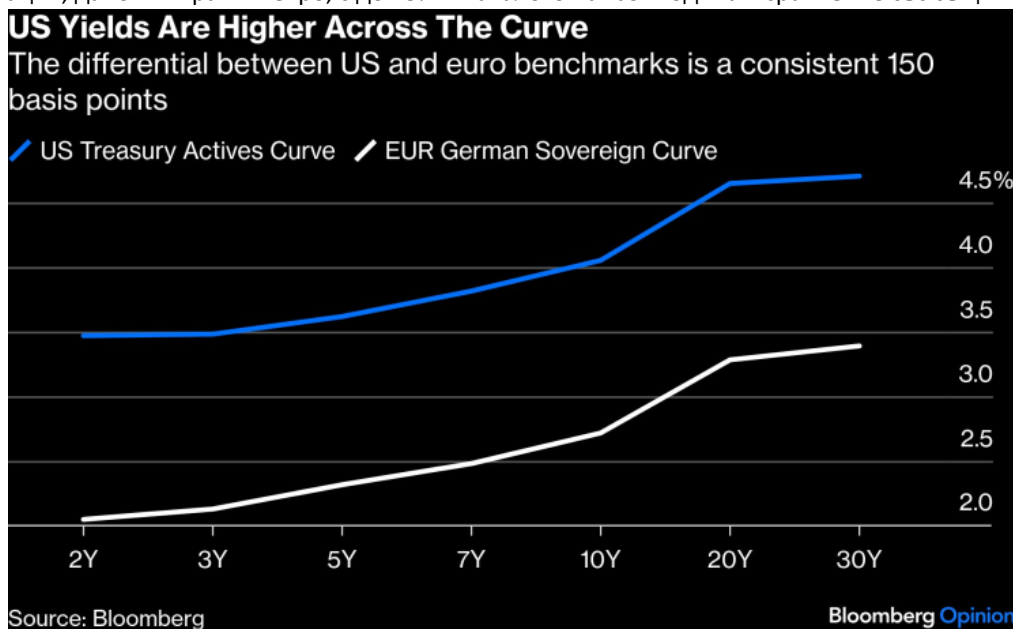
Тази динамика ще се запази, считат кредитни стратегии на Bloomberg Intelligence. Миналата година бяха емитирани корпоративни облигации в евро с инвестиционен рейтинг в рекорден размер от 143 млрд. евро като „обратни янки“, термин, използван на пазара за американски кредитополучатели, които емитират в евро. Това представляваше една четвърт от цялото предлагане в единната валута, а BI очаква делът да се увеличи през 2026 г.

Налице са и други дълбоки промени. Докато преди американските корпоративни кредитополучатели биха обменили постъпленията от продажбите на чуждестранни облигации обратно в долари, сега те започнаха да задължат дълговете си в европейски валути. На пръв поглед това е с цел да се финансират местни операции, но има и елемент на хеджиране на експозицията към американската валута в момент на огромна политическа несигурност в Белия дом.

Европейската централна банка реагира бавно. Но сега се възползва от възможността да зисили привлекателността на еврото за международните инвеститори, като предлага достъп до финансиране в евро на централните банки по целия свят. Това може да се използва в периоди на натиск и насърчава глобалното използване на единната валута.

Кой заема средства в Европа?

Голяма част от американския дял в заемането на средства в Европа идва, разбира се, от големи банки и мултинационални компании със значителни дейности в чужбина. Това допринесе за увеличаване на предлагането на нови корпоративни и финансови облигации, деноминирани в евро, с до 15% в началото на тази година в сравнение със същия период на 2025 г.

Доходността в САЩ е по-висока по цялата крива. Разликата между бенчмарковете в САЩ и еврозоната е постоянните 150 базисни пункта. Графика: Bloomberg LP

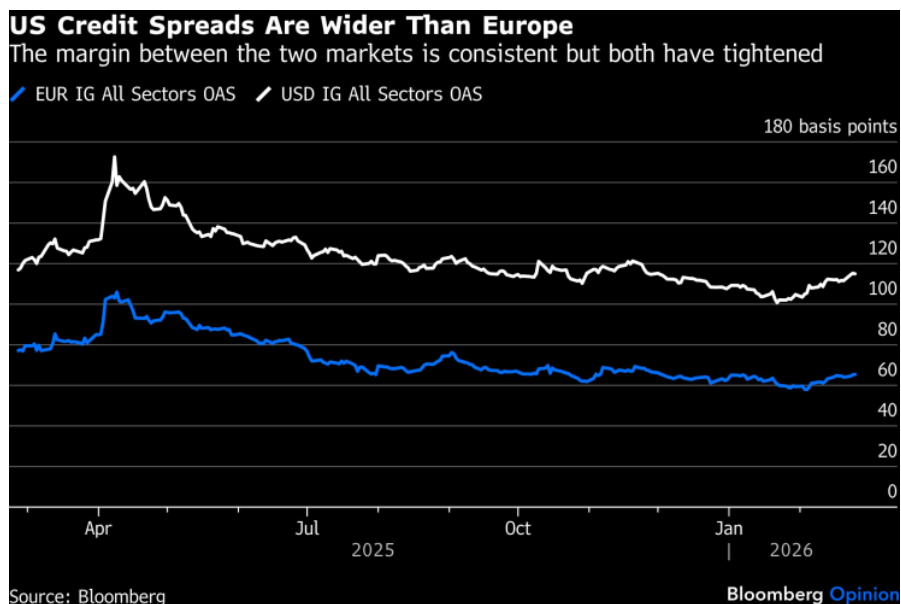
Корпоративният дълг с инвестиционен рейтинг е двойно по-привлекателен, тъй като не е толкова волатилен, колкото привидно „безрисковите“ държавни облигации. Постоянното свързване от държавите намалява блясъка на техния дълг в сравнение с корпоративните кредитополучатели с по-стабилни баланси (дори ако техните кредитни рейтинги обикновено са по-ниски от тези на държавните емитенти). Инвестициите в кредити предлагат и голяма диверсификация относно различни промишлени сектори и рискови профили.

Защо европейският дълг е привлекателен?

Дори известни американски корпорации с нисък кредитен рейтинг като Ford Motor свободно теглят заеми в евро, въпреки че американските емитенти заемат много по-малка част от пазара на високодоходни дългови инструменти в евро, отколкото преди десетилетие.

Помага и фактът, че доходността от корпоративния дълг, деноминиран в евро, е средно с около 170 базисни пункта по-ниска от тази на сравнимите американски облигации, което прави този начин на заемане по-евтин за американските

компани. В замяна на това инвеститорите в евро получават достъп до технологични гиганти с по-добри кредитни рейтинги. А доходността все още е привлекателна, като се има предвид, че все по-често става дума за дълг с рейтинг А и АА, често с по-дълги падежи.

Кредитните спредове в САЩ са по-големи от тези в Европа. Маржът между двата пазара е постоянен, но и двата се затегнаха. Графика: Bloomberg LP

Освен това кредитните пазари в евро не изглеждат толкова силно изложени на въздействието на изкуствения интелект върху традиционните софтуерни компании. Докато такива компании представляват голяма част от кредитирането от частни капиталови фондове в САЩ, европейските компании с неинвестиционен кредитен рейтинг обикновено се занимават с по-скучни дейности като телекомуникации и промишлено производство.

Доходността нарасна до известна степен за листнатите в Европа и Великобритания доставчици с неизплатени корпоративни облигации, но след първоначалните сътресения щетите са сравнително ограничени.

В по-широк смисъл кредитните пазари в евро придобиват глобално значение като канал за набиране на значителни и относително евтини средства за международни корпорации. Част от това може да отшуми с времето, ако лихвените проценти в САЩ спаднат и цената на американския корпоративен дълг последва тази тенденция. И все пак дълбочината на европейските дългови капиталови пазари несъмнено се подобрява, нещо, което Старият континент отчаяно се стремеше да постигне. Наречете го дедоларизация, ако искате. По-вероятно е да е просто напредък.

✓ Пазарът на смартфони през 2026 г. ще се свие с 13% заради кризата си чиповете

- Очакваните 1,1 млрд. доставки заличават години постепенен ръст
- Недостигът на памет за AI задачи изчерпва наличностите поне до 2027 г.
- Евтините смартфони стават икономически неустойчиви
- IDC прогнозира 12,9% спад на глобалните доставки през 2026 г.

Глобалният пазар на смартфони ще се свие с 12,9% през 2026 г. заради безпрецедентния недостиг на чипове памет – „криза без аналог“, според изследователската компания IDC.

Новата прогноза представлява драматична ревизия надолу спрямо по-ранните оценки и дава най-актуалната картина на продължаващия недостиг на памет, която засяга всеки сегмент на електрониката.

Търсенето на усъвършенствана памет за обработка на задачи, свързани с изкуствен интелект, изчерпа глобалните наличности поне до следващата година и вече поставя под въпрос бизнес модела на редица производители на смартфони.

Доставките на мобилни устройства

IDC очаква доставките на мобилни устройства през 2026 г. да достигнат около 1,1 млрд. броя при 1,26 млрд. година по-рано, което заличава години на постепенен ръст.

Производителите на смартфони се адаптират към по-високите разходи за компоненти, като ограничават техническите характеристики, премахват нерентабилните модели от ниския клас и насочват потребителите към по-премиум устройства. „Митата и пандемичната криза изглеждат като шега в сравнение с това“, казва Набила Попал, старши директор „Проучвания“ в IDC.

„Пазарът на смартфони ще претърпи коренна трансформация до края на тази криза – по отношение на обем, средни продажни цени и конкурентна среда. Не очакваме облекчаване на ситуацията поне до средата на 2027 г.“

Пазарът на смартфони се насочва към исторически спад от 13%

Друга изследователска компания, Counterpoint, публикува подобна песимистична прогноза в петък. Тя очаква спад от 12,4% в продажбите на смартфони тази година, позовавайки се на „мощен шок в доставките“ във връзка с чиповете за памет. „2026 г. се очертава като най-лошата година в историята на смартфоните“, заяви анализаторът от Counterpoint Ян Уан. „Индустрията никога не е виждала толкова рязък спад.“

Натиск върху маржовете и ожесточена конкуренция в Китай

Скокът в цените на чиповете – както DRAM за обработка на данни, така и NAND паметта за съхранение – оказва натиск върху и без това ниските маржове на печалба при много Android брандове.

Китайски компании като Xiaomi Corp. и Oppo се впускат в ожесточена битка за потребители, инвестирайки значителни средства в най-висок клас компоненти, за да увеличат пазарния си дял в страната и да затвърдят позициите си на глобалната сцена.

Според IDC именно устройствата от ниския ценови сегмент са най-уязвими към новия ценови натиск, тъй като паметта представлява по-голям дял от разходите им за материали, според IDC.

„Просто бихме искали да има повече памет“, заяви Кристиано Амон, главен изпълнителен директор на Qualcomm Inc. – най-големия доставчик на мобилни процесори, след като компанията отчете резултатите си тази седмица.

„Проблемът не е само в цената. Проблемът е в наличността. Затова смятам, че наличността на памет ще определи общия размер на пазара на мобилни устройства.“

Премиум моделите, включително по-голямата част от гамата iPhone на Apple Inc., вероятно ще преминат през кризата по-леко, макар че компании като Lenovo Group Ltd. и Xiaomi вече предупредиха, че потребителските цени може да се наложи да се повишат.

Очаква се недостигът на памет да продължи и през 2027 г., а дори при възстановяване на предлагането връщането към старите ценови нива изглежда малко вероятно.

Край на евтините смартфони

„Дните на евтините смартфони са отминали, тъй като дори когато кризата приключи, не очакваме цените на паметта да се върнат към нивата от 2025 г.“, каза Попал.

Миналата година са били доставени около 170 млн. смартфона на цена под 100 долара – сегмент, който според IDC вече е икономически неустойчив.

Капитал

✓ Цената на тока може да се повиши заради ударите в Близкия изток

Геополитическите последици от мащабните съвместните удари на САЩ и Израел срещу ирански цели от събота (28 февруари 2026 г.) и последвалия военен отговор на Техеран все още се изчисляват. Но енергийните пазари вече са в състояние на бойна готовност. Информацията за преустановени доставки през Ормузкия проток и временното затваряне на ключови газови находища в Израел очертава истински ценови шок.

И ако ситуацията с петрола е що-годе известна - през залива минават 20% от дневните доставки на суровината и блокирането им може да повиши значително цените, то за природния газ не се говори толкова. А конкретно за България ефектът от последното може да се окаже много по-важен и значим. Причината не е в това, че страната консумира много газ, а в това, че именно от него зависи колко скъп ще е токът на енергийните борси. И в лош сценарий може да се повтори ситуацията от 2022 г., когато електроенергията достигна критично високи стойности именно заради повишените цени на газа.

Доставките спират

Основният двигател на паниката е потенциалното прекъсване на катарския втечен газ (LNG), който е един от основните стълбове в енергийния баланс на ЕС след 2022 г. Ормузкия проток е критичен за тези доставки. Анализаторите от ICIS (Independent Commodity Intelligence Service) вече публикуваха извънредна прогноза, според която цената на газа на нидерландския хъб TTF може да скочи до 90 евро/MWh.

Форумът събира лидерите от сектора и представя ключовите тенденции в енергетиката. Програмата включва над 50 топ експерти и водещи мениджъри от България и региона в 3 паралелни зали.

Това би било близо трикратен скок спрямо нивата от петък (32 евро/MWh). При такава цена на суровината производствените разходи на газовите централи стават водещи за целия пазар, задействайки безмилостната логика на модела Merit Order - цената се определя от най-скъпия източник, чиято енергия е нужна, за да покрие търсенето.

Поради своята гъвкавост газовите централи почти винаги са тези, които "затварят" пазара - включват се именно когато има нужда и обикновено това е в пиковите часове на потребление. Така, когато цената на природния газ скочи, тя "дърпа" след себе си цената на цялата електроенергия, независимо дали тя е произведена от АЕЦ, вятър или въглища.

Ако сценарият с достигане на 90 евро/мВтч при цената на газа се сбъдне, то може да очакваме електроенергията да се търгува срещу повече от 250 евро/мВтч. Засега данните от понеделник сутрин сочат над 20% увеличение на цените на природния газ на борсата TTF до нива от около 39 евро/мВтч. Подобни стойности имаше за кратко в началото на тази година, но това не беше достатъчно, за да повлияе значително на пазара на електроенергия.

Газовата борса TTF в понеделник сутрин

Защо България не е "остров"?

Въпреки че страната ни има сравнително диверсифициран микс и много нови ВЕИ, които в слънчеви дни натискат цените на тока дори под нулата, ние сме част от единния европейски пазар. Когато цените в Гърция и Румъния скочат поради недостиг на газ, българската енергия ще стане обект на интензивен износ към съседните пазари.

СРЕДНА ЦЕНА
90.29 EUR/MWh*

ОБЩО КОЛИЧЕСТВО
96 736.20 MWh

Ден на доставка: 02.03.2026, Време на доставка: CET

Борсова цена на електроенергията за 2 март Източник: БНЕБ

Това ще има пряк ефект върху икономиката, независимо че най-вероятно въглищните централи ще започнат да работят на максимум, за да заместят газовете в Гърция и Турция. За разлика от битовите потребители, които все още могат да разчитат на фиксирани цени, бизнесът купува ток директно от борсата. Рязкото поскъпване ще се отрази веднага на производствената себестойност на хранителни стоки, метали и химическа продукция.

Ключов момент е, че това се случва в края на зимата, когато газохранилището в "Чирен" е почти празно, а търсенето за отопление все още е високо. Единствено по-топло време в следващите седмици може да неутрализира негативния ефект.

[Cross.bg](https://www.cross.bg)

✓ Теми и гости в сутрешните блокове

БНТ, Денят започва"

- Тема: Военните удари срещу режима в Иран и последиците; Гости: Доц. Мира Майер; проф. Владимир Чуков
- Тема: Напрежението в Близкия изток и политическите реакции след Съвета по сигурността
- Тема: Казусът с Борислав Сарафов: въпросите за прозрачността и доверието в съдебната система.
- Тема: Удължителният бюджет и очакванията за редовен. Как се отразява на плащанията?

БТВ, „Тази сутрин“

- Тема: Хиляди българи в капана на войната в Близкия изток
- Тема: Защо се стигна до шокови сметки за ток и през февруари
- Тема: Как България се готви за националния празник

Нова телевизия, „Здравей, България“

- Тема: Израел и САЩ удариха Иран, последва ответна атака
- Тема: Заловиха извършителя, нарязал гумите на десетки автомобили в столичния квартал „Овча купел“
- Тема: Новите известни - Радо и Жана

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2026 г. до днес може да намерите на адрес: <https://bica-bg.org/bg/14/medii.htm> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив.